

forslag. Ogsaa ved Belysningen af nærværende Forslag er det nødvendigt at have for Øie, at dette Lovforslag er et Stykværkslovforslag. Den endelige Lovgivning om den hele Sagførervirksomhed i sin fuldstændige Skikkelse kan efter mit Begreb ikke fastsættes, undtagen naar man har et klart Billede af den hele fremtidige Retstilstand. Det er utvivlsomt, at en dygtig, en selvstændig og frisindet Sagførerstand er et overordentlig vigtigt Element i en constitutionel Stats hele Liv, og det vel at mærke saaledes, at en saadan Kreds af Mænd ikke findes i Hovedstaden alene, men at den forgrener sig over hele Landet, saaledes at virkelig dygtige Advocater findes — jeg mener naturligviis ikke i enhver Landcommune eller i enhver lille saakaldet Kjøbstad, men i alt Fald i de større Midtpunkter i Landets forskjellige Hovedafdelinger. Det er efter min Overbeviisning — og jeg kan vel sige efter alle constitutionelle Landes Erfaring — et særdeles vigtigt Element i den hele Udvikling. Det er det ikke blot, hvad der ligger nærmest, med Hensyn til Processers Førelse, ikke blot med Hensyn til de criminelle og civile Sagers Førelse, men ogsaa med Hensyn til Retsbevidsthedens Udvikling i hele Landet, i Befolkningen, i den lovgivende Forsamling, i Administrationen, og det er fremdeles af stor Vigtighed, at den hele Samling af Advocater faaer en saadan Character, en saadan Hæderlighed og en saadan Anseelse, at den ikke staaer afluttet i Samsundslivet, men at der er en frisk Bevægelse, at der er en Overgang til Advocat-Virksomheden og fra Advocat-Virksomheden til anden offentlig Virksomhed. Dette — for at bruge et Udtryk, som ogsaa blev brugt af den ærede Secretair — Ideal kan der ikke være Tale om at virkeliggjøre ved nærværende lille Lovforslag, Lørevet fra den hele Ordning om Retspleien. Derfor siger jeg imidlertid paa ingen Maade, at man skal betragte dette Lovforslag som uvigtigt, men jeg mener, at med dette Synspunkt for Øie kan man paa den ene Side villigt finde sig i forskellige Bestemmelser, som man maaste ellers vilde have Indvendinger imod, imedens man dog paa den anden Side nøie maa overveje, om der ikke i det findes Bestemmelser, som i den Grad ere i Strid med det egentlige Hovedmaal, at man

allerede nu maa vogte sig for at slaae dem fast, og saaledes her paa dette Punkt virkelig komme til at gjøre — lad mig bruge et Ord, som ogsaa blev brugt i den foregaaende Sag, skøndt det er, som jeg mener, med Urette — et Tilbagestrid. Hovedprincippet altsaa, at Afgangen til Advocaturen ikke længere gjøres afhængig af Regjeringens Tilladelse, dette Hovedprincip er et nødvendigt Grundlag for Advocatstandens Udvikling. Forholdet maa ikke væsentlig opfattes som Afgang til en Næring; naturligviis er Arbeidet sin Løn værd, og en Advocat, en Sagfører kan ikke leve uden Betaling for sit Arbejde, men denne Lov er ingen Næringslov, en Advocats Virksomhed i det offentlige Liv har en heel anden Character, og det Synspunkt, hvorunder den hele Advocatvirksomhed maa bedømmes, er et offentligretligt og ikke et privat næringsretligt; og det er, selv i den noget affvækkede Form, hvori det her fremkommer, Synspunktet i Lovforslaget, at for Fremtiden en Mand, som har den fornødne Dygtighed og Udholdenhed, som vil og kan arbejde, kan høre sig til den øverste Advocatstilling uden at behøve nogen Regjerings-tilladelse; thi den Bestikkelse, hvorom der her er Spørgsmaal, er en saadan, som hviler paa lovbestemte Betingelser, og som altsaa ikke kan nægtes af Ministeriet, naar Betingelserne fyldestgøres. Fortiden kan derimod Ingen blive Sagfører og navnlig ikke Højesteretsadvocat uden Regjeringens Ud nævnelse. Det er dette Princip, som opgives, og det er dette Princip, som efter min Mening bør opgives. Ligesaalidt som der i mange andre Retninger kan være Tale om foregaaende Regjerings-tilladelse for at en offentlig Virksomhed kan udfoldes, ligesaalidt som det kan forsvares, at man for ikke saa lang Tid siden, ikke just hos os — der maatte man gaae længere tilbage i Tiden — men i alt Fald paa andre Steder endnu for tyve Aar siden fordrede Censur, førend visse Skrifter kunde udkomme, ligesaalidt kan det gaae an, at man ikke vil tillade Advocaturvirksomheden at udvikle sig uden igjennem en foregaaende Regjeringsapprobation. Jeg veed, at der er dem, som have Betænkelighed ved Principets Gjennemførelse med Hensyn til Højesteret. Jeg har den største Respekt for de